

Է. ՀԱՅՈՑ Ս. ԼՈՒՍԱԻՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ԱԻԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ս. Լուսաւորիչ հայոց եկեղեցիին Հանգերծից բաժանման խորանին մօտն է. 10 ոտք խոր աստիճան մը ունի, դէպի վար, չորս մարմարեայ ազնիւ սիւներ կը գարդարեն զայն, և անոնց վրայ կառուցուած է փառաւոր կաթողիկէ մը: Այս եկեղեցիին թէեւ Ս. Հեղինէն շինուած է, ըստ աւանդութեան, բայց Ս. Գրբիգոր Լուսաւորիչ հոն եօթը տարի ճգնած ըլլալուն՝ Լուսաւորչի անունն առած է եւ հայ նախարարները վերաշինած են զայն: Ս. Լուսաւորիչ իր հետ բերած էր Ս. Յովհաննու կարապետի նշխարաց մէկ մասը, այդ պատճառաւ եկեղեցիին աջակողմի սեղանը կոչուած է յանուն Ս. կարապետին: Օտարները այս եկեղեցիին կը կոչեն Ս. Հեղինէ. 1719ին կատարուած է նորոգութիւն մը: Սոյն եկեղեցիի մասին հետեւեալ աւանդութիւնները կան.

1. — Աւագ խորանի մօտի պատուհանը. — Այս եկեղեցիին աւագ խորանի մօտ կայ պատուհան մը որ կը նայի Խաչգիւտի այրին վրայ, ուր՝ կ'ըսուի թէ՛ Հեղինէ զժխոյն կը նստէր և պեղել կուտար այն հողը որ Քրիստոսի Խաչափայտը կը ծածկէր (Հան. էջ 103):

2. — Ս. Հեղինէին Աթոռը. — Վերեւ յիշուած պատուհանին մօտ, մինչև ժէ. դար գոյութիւն ունէր Ս. Հեղինէին Աթոռը, որուն վրայ նստած կը դիտէր Խաչգիւտի այրը ուր պեղումները կը կատարուէին Քրիստոսի Խաչափայտը գտնելու համար: Նոյն Աթոռի գոյութիւնը կը հաստատեն Ս. Երկրի հին մատենագիրները եւ որոնցմէ առնելով՝ Kelman իր մէկ աշ-